BERÄTTELSE FÖR 1964

»Man byter icke kultur, som man byter skjorta», brukade salig Erland Nordenskiöld säga. Men detta menade han att även om man ersatte sin hantverkstradition och sina gamla redskap med fabriksgjorda varor, så lade man icke i en handvändning bort sina sedvänjor. Mycket av den ickemateriella eller synliga delen av kultur och samhällsliv kan många gånger seglivat göra motstånd. Faran för att den etnografiska forskningen tar slut är därför icke överhängande. Värre är det för ett föremålssamlande museum.

Knapphetens lag har sin tillämpning även för oss. Ju sällsyntare de eftersökta föremålen blir desto mer ökar de i pris. De flesta sanningar tillåter dock vissa modifikationer, och det kan ha ett visst intresse att syna satsen en aning i fogarna.

Vad man då lägger märke till, är det egendomliga i att museiföremålen ibland kan vara dyrare i sina ursprungsländer än i Europa. Detta gäller emellertid de mest framåtsträvande länderna, där man är nationellt yrvaken och dessutom håller på att ta kål på sitt gamla hantverk. De gamla fina tingen blir eftersökta och en och annan börjar själv samla. Och det är just de saker, som västerlänningarna fört med sig hem. För sent skall en syndare vakna. Förr uppskattade de icke sina egna ting ett skvatt. Den saken fick de kanske lära sig av europeerna. Resultatet av detta tar sig uttryck på noteringarna.

I Europa finns emellertid dessa saker fortfarande att köpa, visserligen för uppskruvade men dock relativt skapliga summor. Men då måste vi göra ett viktigt undantag. Vissa grupper av de exotiska föremålen — nästan uteslutande de som eftertraktas av skönandar — kommer plötsligt på modet. Alla skall samla sådant. Därmed åker just sådana granna modesaker upp på prislistan — t.ex. afrikansk skulptur — och detta skyhögt. En modern konstmålare skulle säkert bli grön av avund om han finge nys om priserna.

Slika mästerverk kan naturligtvis vi på Etnografiska Museet med våra mycket blygsamma resurser icke ens drömma om att få köpa. Vi får nöja

oss med det som är bra, men som ännu icke kommit på modet. Ibland kan det hända att vi t.o.m. har tur att kunna få ett antal dyrgripar från nästan okända hörn av jorden. Egendomligt nog finns sådana fortfarande kvar. De försvinner förresten ganska snart de också.

Vi var ute i god tid, då de flesta föraktade de prylar vi samlade. Nu ökas värdet av dessa dag för dag och snart kan vi icke räkna skatterna. De som då rynkade på näsan, är i dag milt sagt . . ., jag menar att de ångrar sig.

Efter alla dessa subtraktioner finns dock en rest kvar på plussidan. Sådana ting som saknar estetiskt värde just nu eller överhuvud, och som ofta är så billiga att det icke lönar sig att ersätta dem med industriprodukter, ja, dessa bryr sig ingen om. Mer än vi. Och varför? Jo, för oss kan de ha mycket större vetenskaplig betydelse och ge oss alla mer upplysningar om människans villkor än de skönaste av skulpturer. Det är icke guld allt som glimmar!

Gåvor

Även om nyförvärvens totala antal under året inte varit särskilt lysande — de uppgår till 322 föremål — visar det sig att dessa till ovanligt stor del består av gåvor. Inte mindre än 111 föremål har välvilligt skänkts av intresserade. Referensbiblioteket kan ståta med 116 gåvor och talrika är även presenterna till våra arkiv. För allt detta är vi stort tack skyldiga alla dem som på detta sätt visat sitt stora intresse för vår verksamhet.

Även detta år har museets gamle pålitlige vän generalkonsul Hilding Svahn kommit ihåg oss med en större summa, kr. 15.000:—. Detta stora inköpsbidrag har som vanligt avsetts som stöd åt museets amerikanistiska verksamhet.

Nyförvärv

Asien

Under året kommer Asien först på listan med icke mindre än 172 föremål. Av dessa är sex gåvor. Direktör J. G. Wahlström, Göteborg, har skänkt oss prover på japansk pärlemortillverkning (64.35.1–5) och lantbruksrådet M. von Wachenfeldt, Stockholm, en solfjäder, av allt att döma kinesisk (64.1.1).

De största av dessa nyförvärvssamlingar kommer från Bortre Indien. Museichefen hemförde från sin resa 102 förmål, huvudsakligen från den hittills nästan okända sek-stammen, ett av de många thai-folken (fig.1–2). Vid ett besök i Luangphrabang, säte för Laos' kung, förvärvades ytterligare några föremål, huvudsakligen smycken och kultföremål av silver, samt en del textilier.

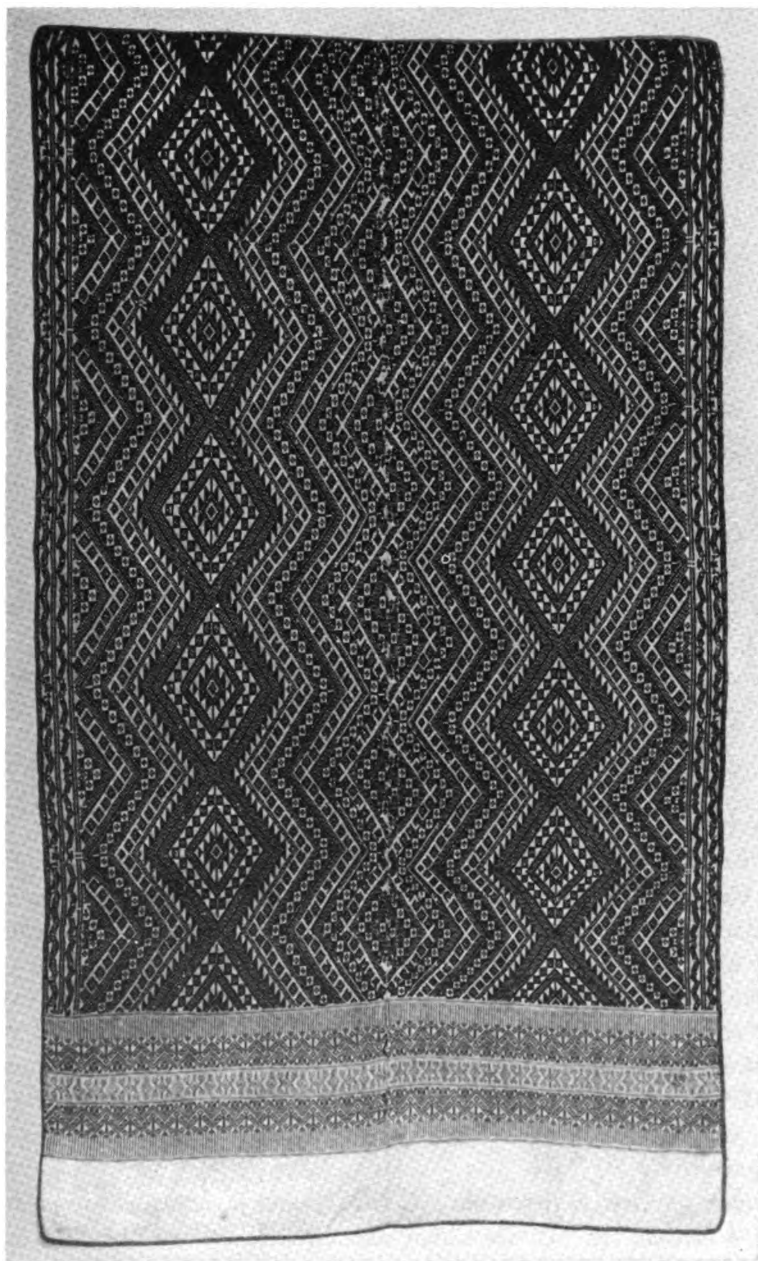

Fig. 1. Bomullsvävnad från sek-stammen, Laos. Bredd: 100 cm. 64.25.38. — *Cotton weaving from the Sek, Laos.*

Fig. 2. Fisksump från sek-stammen, Artsamat-byn, Thailand. Bamburören på sidorna är flottörer, Höjd: 37 cm. 64.25.23 a–b. *Corf from the Sek, Thailand.*

Vid ett besök i staden Chiengmai i norra Thailand fick jag förbindelse med biskopen, Monseigneur Lacoste, som var vänlig att förmedla en samling föremål från en karen-stam vid burmanska gränsen och som insamlades av de katolska missionärer som verkar där (64.26.1–43). Den amerikanske etnografen P. Kunstadter som håller på att undersöka lawa, en stam som tillhör urinvånarna i N. Thailand, skaffade oss en mindre samling från denna stam, vilken hittills varit orepresenterad i vårt museum (64.31.1–13). Denna, liksom den från karen, består av enkla vardagsföremål, sådana som vi gärna söker, och som ofta är av stort intresse för etnografin.

Genom köp har vi dessutom fått tre stycken javanska skådespelarmasker (64.14.1–3., fig. 11). De tillhör alla maskspelet *wayang topeng* och representerar figurer i det berömda javanska Pandji-dramat. Då vi hittills haft relativt få av dessa i vårt museum är det ett mycket värdefullt tillskott.

Fig. 3. Kjol av bomull från phu thai, Thailand. Ikatmönstring i vitt och indigo. Kjolens längd: 92 cm. 64.25.53. — ***Cotton skirt from the Phu Thai, Thailand.***

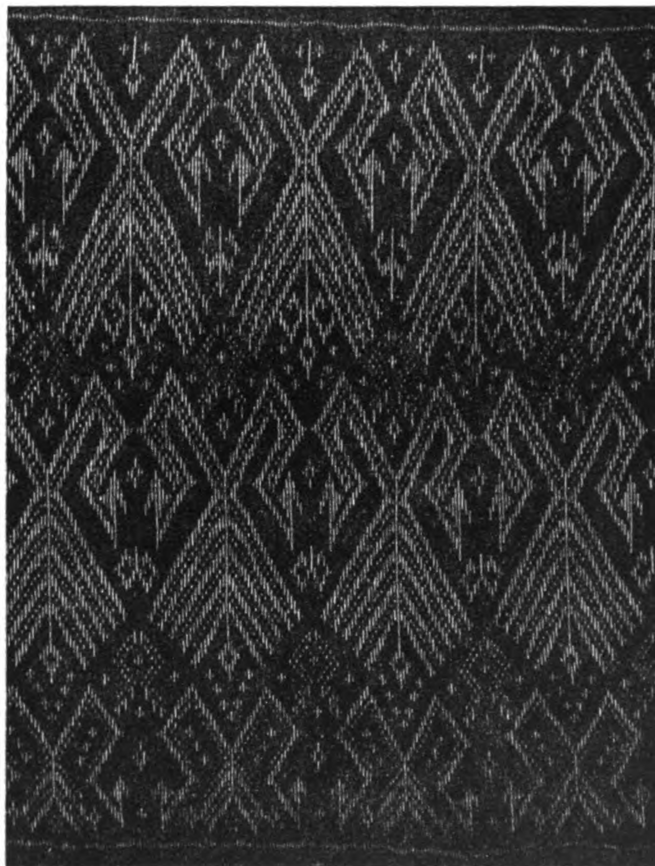

Fig. 4. Detaljbild av det ikatmönstrade partiet på kjolen från phu thai. — *Detail showing the 'ikat' patterning of the skirt from the Phu Thai.*

Fig. 5. Bomullsvävnad från phu thai, Laos. Storlek: 108 cm × 183 cm. 64.25.50. — *Cotton weaving from the Phu Thai, Laos.*

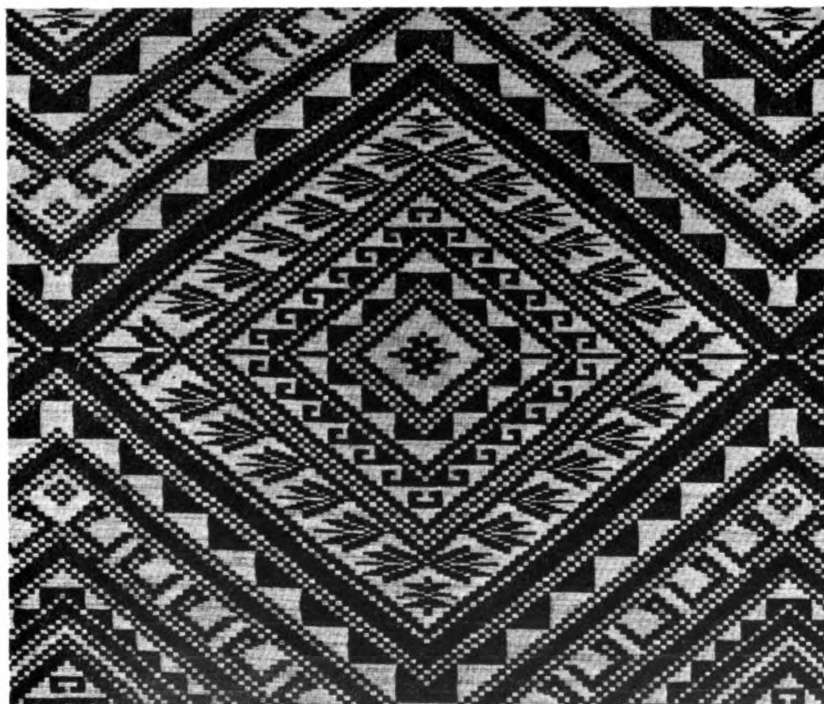

Fig. 6. Detaljbild av mönstringen på vävnaden från phu thai. — *Detail showing the pattern of the weaving from the Phu Thai.*

Fig. 7. Sidenkjol från Thakhek, Laos. Längd: 89 cm. 64.25.62. — *Silk skirt from Thakhek, Laos.*

Amerika

Som vanligt har samlingarna från Amerika ökat, denna gång med 138 föremål, av vilka icke mindre än 104 är gåvor, vilket visar att museet är välkänt på amerikanistsidan och donatorerna välvilligt inställda.

Samlingar från de numera nästan utdöda Eldslands-stammarna är i våra dagar ytterst svåra att skaffa. Visserligen äger museet redan en god samling men ett tillskott som vi fått i år gör denna ännu mera fullständig. En grupp föremål har skänkts av kommendörkapten och fru N. A. Sunde, Karlskrona, och dessa föremål har kommit från kommendörkaptenens föräldrahem i Göteborg, där såväl hans fader K. L. Sunde och modern fru Elisabeth Sunde, f. Speilberg, avlidit under 1964. Denna dam, vid sin bortgång 81 år gammal, föddes ombord på den tremastade barken »Nausica»

Fig. 8. Kjol av siden från Vientiane, Laos. Ikatmönstrat mittparti, över- och understyckena i silverbrokad. Kjolens längd: 86 cm. 64.25.68. — *Silk skirt from Vientiane, Laos.*

utanför Sydamerikas kust. Hennes far, sjökapten Tybring Speilberg, var fartygets befälhavare, och när han med den nästan nyfödda ombord kom till Eldslandet 1883 skall indianerna ha blivit så förtjusta i den lilla ungen att de skänkte föremålen till kaptenen. Onekligen ett stycke personhistoria av den typ man kan få i en hamnstad som Göteborg.

En autentisk samling från Eldslandet och denna tidpunkt är mycket värdefull. Den består av 16 föremål från selknam (ona)-stammen och innehåller olika slags korgar, båge med pilar och koger av skinn, en slunga, samt elddon (64.32.1–16). Att vi är tacksamma för såpass gamla föremål är ju självklart och vi hoppas alltid på att andra föremål från gamla göteborska skepparhem då och då skall dyka upp.

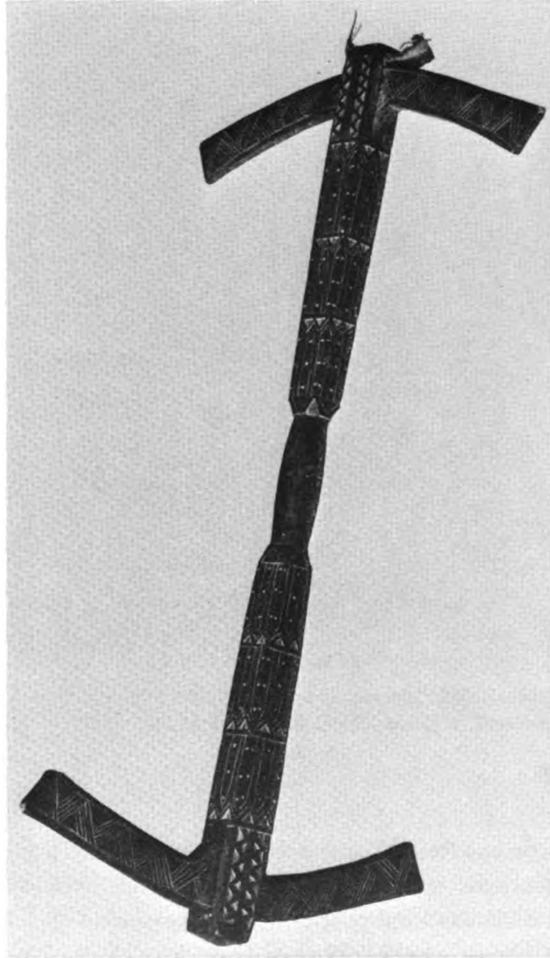

Fig. 9. Garnvinda från phu thai, Laos. Längd: 50 cm. 64.25.46. — ***Warping frame from the Phu Thai, Laos.***

Fig. 10. Stigbygel av brons från Thailand. Höjd: 15 cm. 64.25.93. — *Bronze stirrup from Thailand.*

Fig. 11. Målade masker av trä för *wayang topek*, ett maskspel på Java. Masken längst t. v. föreställer Pentul, en av Pandjis följeslagare. Pentul är en komisk figur. Längst t. h. Djenggalas kung, Pandjis fader. Maskernas höjd: 16, 20 och 19 cm. 64.14.1—3. — *Masks for the 'wayang topek' from Java.*

Fig. 12. I flera färger målat lerkärl i form av en spjutrocka. H. 25 cm, största vidd 46 cm. Från en djupgrav i La Peña, Veraguas, Panama. 64.7.1. — *Large modeled sting-ray pottery vessel in polychrome ware. Archaeological find from La Peña, Veraguas, Panama.*

Ett synnerligen fint lerkärl från Veraguas i Panama har vi erhållit från med.dr. Leo P. Biese i New York (fig. 12). Det kommer från en djupgrav i La Peña och tillhör en typ av vilken ytterst få är kända (64.7.1).

Bland övriga givare märks herr och fru Pelle Wännerstrand, Göteborg (64.3.1), fru Agda Sundqvist, Mexico (64.5.1 och 64.6.1–25), Mr. Karl P. Curtis, Gamboa, C. Z. (64.20.1), Dr. Samuel Martí, Mexico (64.27.1) och herr Kjell von Sneidern, Guayaquil, Ecuador (64.30.1).

Bland inköpen märks en samling från nu levande indianer, huichol, otomi och maya, från olika områden i Mexico (64.4.1 och 64.9.1–14.). Föremålen består av korgar samt en del intressanta vävnader och dylikt. Likaså från olika håll i Mexico har vi köpt en samling lerfiguriner (64.22.1–5). Från olika delar av Costa Rica kommer en arkeologisk samling, huvudsakligen bestående av olika typer av snusrör av keramik (64.15.1 och 64.16.1–9).

Redskap som också användes till den rituella snusningen har skaffats från piaroa-stammen i Venezuela (64.24.1–4).

Snusningen har spelat en stor ceremoniell roll bland många av Amerikas indianstammar, som genom snusdrogerna påverkas så att de får visioner, vilket i indiansk religion är ytterst viktigt. Detta har blivit närmare utrett av museiintendenten S. Henry Wassén, som skrivit en bok om dessa intressanta företeelser. Det är i sådana sammanhang man får tillfälle att komplettera samlingar. Över huvud taget kommer mycket fram vid bearbetningen av föremålen, vilket i sin tur leder till att man söker skaffa nya föremål. Först på ett senare stadium kan popularisering ske och då kommer en sådan företeelse som snusning att ge en inblick i indianernas föreställningsvärld och rituella handlingar. Jag hänvisar för detta även till Wasséns i denna volym publicerade arbete.

Söderhavet

Nytillskotten från Oceanien är få men värdefulla. Sex av dessa kommer från Nya Guinea-territoriet (64.21.1–3 och 64.33.1–3). Ett av dem är en stävsköld till en kanot av en typ som påminner om kanotprydnader från Trobriandöarna och andra ställen. Bland de andra märks en större mask och en målning på hopsydda stycken av en palmbladsslida. Motivet, som är utfört i vitt och ockra, föreställer en människa med ett fågelhuvud.

Afrika

Endast två föremål har förvärvats, av vilket det ena är en gåva från fil.dr. Harald Wideen. Det är ett musikinstrument — en s.k. spjutluta — inköpt i Tanger (64.11.1). Det andra föremålet är en typisk kafferklubba från Sydafrika (64.28.1).

Bibliotek, arkiv och kataloger

Referensbiblioteket

Ökning har under 1964 skett med bokliggarens nummer 15858–16436 = 579. Härav kommer 224 på bytesförbindelsernas konto, 235 på köp (varav 47 för medel skänkta av generalkonsul Hilding Svahn), egen fotostatkopiering 4 nummer och gåvor 116 nummer. Av enstaka givare antecknas fru Inga Skottsberg, Göteborg, dr. Victor Patiño, Cali, handelssekreterare Göran Engblom, Guatemala, prof. Nils M. Holmer, Lund, dir. Tage Brodin, Lima, detta förutom gåvor från museets tjänstemän varav från biblioteksföreståndaren 69 nummer.

Bildarkivet

Arkivet har ökats med bildnummer 15349-15554, d.v.s. 206. Av egna fotograferingar observeras särskilt en stor serie fotografier från den hösten 1963 färdiga salen för Latinamerikas arkeologi. *Negativen* ökades med 137 (=9637-9773).

Kartarkivet

Ökningen 1964 utgöres av fyra kartverk (nris 290–294), varav en rysk etnografisk världsatlas, en atlas över Sydöstasien och en karta över Latinamerika köpts samt ett etnografiskt kartblad över Brasilien skänkts av landets råd för indianernas skydd.

Skioptikonarkivet

Fem färgbilder ur egen produktion (nris 2391–2395) utgör den blygsamma ökningen 1964 av detta arkiv.

Diskoteket

Detta har under 1964 ej tillförts något bokfört material.

Pressklipparkivet

Sedvanlig ökning av personlia- och ämnesartiklar har skett. Av enskilda bidragsgivare dominerar museets egen personal.

Museal verksamhet

Utställningar och vård av samlingar

I samband med utställningen för latinamerikansk arkeologi har vi varit tvungna att ordna med nya magasinsutrymmen för att få plats med de föremål som icke kunde utställas. Dessa är talrika, ty den lilla salen rymmer trots allt endast en mindre del av våra stora samlingar från Latinamerika. I den nya utställningssalen kunde vi få fram en del utrymmen, då huvudsakligen för keramik. Men även en stor del av våra textilier har fått utrymme där. Vi hoppas dock att i framtiden få tillfälle att konservera dem ytterligare och på något sätt rama in dem, så att de kan hängas upp i det speciella ställ, som är avsett för de peruanska textilierna och vilket är tillgängligt för allmänheten. De allra största textilierna vållar dock stora problem, då vi faktiskt saknar en värdig plats för dessa. De får icke rum i den nuvarande utställningen och måste därför magasineras tillfälligt till dess att nya möjligheter yppar sig i det nya museet.

Över huvud taget är magasinsförhållandena bekymmersamma. Det stora magasin vi har fått i källaren i det gamla Stadsbiblioteket vid Hagaplan är nu i det närmaste fullt och snart blir det nödvändigt med ytterligare magasinsutrymme. Ett magasin bör vara överskådligt och lätt att hitta i. Det är basen till ett museum och det är från detta lager föremålen plockas fram till undersökning eller till utställningar. I framtiden hoppas vi att den nya museibyggnaden skall få två slags magasin, ett studiemagasin avsett för allmänheten och ett s.k. forskarmagasin för mera internt bruk.

I samband med magasinering är det nödvändigt med en översikt av föremålen som måste konserveras vid behov och sedan packas in i genomskinliga plaströr så att de skyddas mot damm. Deras plats måste också uppföras på kort och listor, så att de lätt kan tas fram. Allt detta är ett långsamt och omständigt arbete, som man icke kommer ifrån.

Förutom i magasinen i den ovannämnda utställningssalen har ett nytt magasin ordnats i en sal bakom Burma-utställningen. Hyllorna i detta magasin går ändå upp till det ca 4 m höga taket och en specialkonstruerad stege har måst anskaffas för att man skall kunna arbeta med de högst belägna föremålen.

Den 14 december öppnade vi en större utställning, som vi fått låna från Rijksmuseum voor Volkenkunde i Leiden. Den behandlade »Träsnidare från Amanamkai», från asmat-området i f.d. holländska Nya Guinea och visade träsnidarna och deras konst. I denna utställning framkom även de individuella träsnidarnas stil. Denna samling har gjorts av Dr. A. A. Gerbrands vid Leiden-museet, där han försökt följa upp de olika snidarnas arbeten under deras tillverkning. Det är väl en av de få undersökningar som hittills gjorts på detta slag av estetisk aktivitet. Den har också väckt stor uppmärksamhet i världen och för dem som är intresserade av den exotiska konstens manifestationer har den varit av enastående intresse.

Tillsammans med Konstmuseet har vi dessutom haft en utställning av sameristningar. Göteborgs Sparbank var därvidlag vänlig att låna ut sin förnäma utställningslokal till detta. Den visade bilder av samernas liv i helg och söcken och dessa hade graverats på kopparplåtar och sedan tryckts.

Som vanligt har vi i vårt fönster utåt Norra Hamngatan gjort smärre utställningar. Skyltningen från året förut om trobrianderna och Malinowskis banbrytande forskningar bröts i början av februari och ersattes med en skyltning som behandlade Mexicos och Perus arkeologi med anledning av att salen för Latinamerikas fornkulturer hade öppnats. Sameristningarna fick också sitt fönster, då denna utställning öppnades. Och när den ovannämnda asmat-utställningen öppnades gjordes en skyltning även av denna. Detta var den 47:e i ordningen.

Övrig verksamhet och personalia

Den 11 maj återinträdde museichefen i hemmatjänsten efter sin resa i Laos och Thailand. Under augusti månad hade den stora internationella etnografkongressen sitt möte i Moskva, där det samlades över 2000 etnografer från hela världen. Dessa kongresser äger endast rum vart fjärde år och ger ett tillfälle att träffa kollegor och att få lära sig nya ting om vad som händer på museer och andra forskningsinstitutioner ute i världen. Det är självklart att dessa kontakter både är nödvändiga och lärorika. Särskilt intressant var det att härvidlag få höra om vad som gjordes i de mera avlägsna asiatiska delarna av Sovjetunionen. Men det måste samtidigt erkännas att alla dessa kongresser har svällt alldeles för mycket. Det är utan tvivel värdefullare med mindre kollokvier. Detta gäller för övrigt icke bara de etnografiska utan kongresser i de flesta ämnen.

Den 29 augusti – 9 september hölls i Barcelona, Madrid och Sevilla den 36:e Internationella Amerikanistkongressen. Museiintendent S. Henry Wassén representerade museet vid denna och höll därvid ett föredrag om detaljer i kultursambanden mellan indianerna i nordvästra Sydamerika och södra Centralamerika. Under kongressens sista dagar erhöll han officiell inbjudan från Mexicos regering att något senare i månaden närvara vid en serie ceremonier i landets huvudstad med anledning av invigningen av det nya och hypermoderna Nationalmuseet för etnografi och arkeologi. Som nödig reskassa icke i en hast kunde uppbringas måste ett tyvärr för museets representation negativt svar lämnas.

Den 5 juni erhöll museets gamle vän generalkonsul Hilding Svahn Göteborgs stads förtjänsttecken. Generalkonsul Svahn har under en lång följd av år varit en av museets stora donatorer och ständigt visat ett brinnande intresse för vårt museum och vi är därför synnerligen glada över hans nya utmärkelse, som han mer än väl förtjänat.

Den 7 juli gick en av museets gamla gynnare, stadsingenjören Sven Fremer i Nybro, bort. Sven Fremer som fått sin utbildning på Chalmers och som ingenjör vistats i Celebes, hade till museet skänkt en utsökt samling från Sydcelebes men han hade också tillfört museet föremål från de sydliga toradjastammarna. Hans samlingar kom att på ett lyckligt sätt komplettera Walter Kauderns stora celebessamlingar i museet.

Den 20 augusti ingick budet om svenskfödde amerikanske medborgaren brigadgeneralen Ivar Thord-Grays bortgång i Coral Gables, Florida, i en ålder av 86 år. Vårt museum har anledning minnas honom som donator av en betydande mexikansk arkeologisk samling år 1928 och för det intresse han även vid andra tillfällen visade museet, vilket han gärna besökte under

tillfälliga uppehåll i födelselandet. En minnesruna över den bortgångne vari dessa sidor av hans verksamhet även belystes tecknades av museiintendenten S. Henry Wassén i Göteborgs-Posten den 21 augusti.

Med utgången av 1964 lämnade kontorsskrivaren fröken Elisabeth Palmers på egen begäran sin anställning vid museet, där hon varit anställd sedan den 1 januari 1955. Före hennes tillträde saknade museet en tjänst för skötseln av det alltmer omfattande kontorsarbetet, vilket hon under sina tio tjänsteår skötte på ett föredömligt sätt.

Under 1964 har studiebesök vid museet gjorts av bl.a. följande forskare eller av andra orsaker speciellt intresserade personer:

Sr. Amado T. Araúz, Sub-Comité del Darién, Panama; Dr. Reina Torres de Araúz, Universidad de Panamá, Panamá; Greve Thure C:son Bonde, Stockholm; Dr. Edwin N. Ferdon Jr., Tucson, Arizona; Prof. Daryll Forde, London; Prof. M. Fortes, Cambridge; Prof. G. Protásio Frikel, Museu Goeldi, Belém do Pará, Brasilien; Dr. Thor Heyerdahl, Laigueglia, Italien; Missionär J. Hilberth, Örebro; Generalkonsul och fru L. Holtermann, San José, C.R.; M. Amos Kawuye, Uvira, Kongo; M. Jules Kyembwa, Kongo; Mr. Michael Lazna, HRAF, New Haven, Conn.; Mr. H. M. Lissauer, Melbourne; Generalkonsul Ingemar Lundberg, Panamá; Läroverksadj. Thorsten Malmberg, Lund; Dr. Samuel Martí, México; Fröken Mette Möller, Stockholm; Pastor N. N'Zambi, Brazzaville, Kongo; Mr. L. Oschinsky, Univ. of Toronto, Canada; Dr. Fred Olsen, Guilford, Conn.; Prof. Hugo Osvald, Knivsta; Prof. och fru Enrique Palavecino, Museo Etnográfico, Buenos Aires; Sr. Andrés Santa Maria Pombo, Bogotá; Dr. och fru Dan Stanislawski, Tucson, Arizona; Dr. och fru Michael B. Stanislawski, Kansas State University; Generalkonsul Hilding Svahn, San Salvador; Mr. Charles Swanson, Bloomington, Ind.; Fil.dr. Bertil Söderberg, Stockholm; Dr. Kazuo Terado, Tokyo; Sr. Oswaldo Real Torres, Asunción, Paraguay, och Mrs. Rosa Wasserman, Rio de Janeiro. Dessutom har ett gruppbesök avlagts av till Sverige officiellt inbjudna tyska chefstjänstemän från olika museer.

Bibliografien för under 1964 tryckta arbeten upptar följande titlar:

IZIKOWITZ, KARL GUSTAV: *The Gotr Ceremony of the Boro Gadaba.* Primitive Views of the World (ed. Stanley Diamond), s. 129–150. New York 1964.

— — Introduktion till utställningskatalogen »Tolv träsnidare från Amanamkai» (s. 3). Göteborgs Etnografiska Museum, 1964.

LARSSON, KARL ERIK: *Tolv träsnidare från Amanamkai*, s. 4–8. Göteborgs Etnografiska Museum, 1964.

— — *Museum söker bostad.* Art. i Göteborgs-Posten 8.10.1964.

WASSÉN, S. HENRY: *Colombianska pilgiftsgrodor toxikologiskt högintressanta.* Nytt och Nyttigt, en medicinsk tidskrift utgiven av Hässle. Årg. 1963: 4, s. 1–7 Göteborg 1964.

— — *Nexos de los cunas con otros pueblos hacia el oeste.* Actas y Memorias del XXXV Congreso Internacional de Americanistas, México 1962, s. 277–286. México 1964.

— — *Un indio cuna de Panamá en misión etnográfica al Río Caimán, Colombia, en 1961.* Völkerkundliche Abhandlungen, Bd. I, Niedersächsisches Landesmuseum, Abt. f. Völkerkunde, »Beiträge zur Völkerkunde Südamerikas», s. 299–305. Hannover 1964.

— — Följande kulturartiklar publicerade i Göteborgs-Posten: *Latinamerikansk samhällstypologi* (20.1.1964); *Panama i blickpunkten* (27.1.1964); *Gummibollen och indianernas spel* (16.2.1964); *Amerikanskt flaggskepp med indianmotiv från Göteborg* (12.4.1964); *Om indianer* (12.8.1964). *Syd-Amerikanskt apropå om narkotika* (28.11.1964); *Mexikansk forskning i medvind* (23.12.1964).

KARL GUSTAV IZIKOWITZ